

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Догађај:	Радови на радару
Датум, вријеме и мјесто догађаја:	10.07.2025. године, 10:50 UTC, FIR Сарајево
Учесници у догађају и њихово стање:	-
Опис догађаја:	У 1050UTC добијам позив од ТЕН SUP у којем ме обавјештава да ће доћи до: „за пар минута колеге из сусједне КЛ ће искључити радар због корективних радњи у трајању од 15 минута. Током разговора са ТЕН SUP потврђујем да не примамо податке ни са другог радара. У 1051, позивам ТЕН SUP гдје још једном потврђујем да нећемо имати податке са два радара и говорим да нећемо моћи пружати услугу на сектору.
Опис поступака учесника у догађају:	
Околности под којима се догађај десио:	

<p>Предузете мјере:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ваздухопловни субјект с којим је догађај у вези; 2. Организационе јединице BHDCA. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стручно лице BHANSA-е је обавјестило BHDCA о овом догађају. <p>Закључци истраге:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Дежурни технике у ATCU I је 10.07.2025. запримио телефонску најаву из сусједне КЛ о искључењу радара али ову информацију није даље пренио јер је сматрао да није значајна. Тиме је пропуштена могућност да се раније размотри оперативни ризик у комбинацији с већ неактивним радаром; - Дежурни технике у ATCU I је био упознат са недоступношћу радара али није био свјестан импликација уколико и други радар постане неоперативан; - 11:01:05 UTC – сусједна КЛ потврђује да је радар оперативан, Дежурни технике у ATCU I ову информацију прослијеђује Шефу смјене у 11:01:35 UTC; -Шеф смјене у ATCU I је на основу информације о гашењу радара, а на основу документа „Оперативне Процедуре и Инструкције за рад у ВНАСС“, и консултације са SATCO-ом донио одлуку о увођењу мјере Rate 0;
---	---

<p>Предузете мјере:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ваздухопловни субјект с којим је догађај у вези; 2. Организационе јединице BHDCA. 	<ul style="list-style-type: none"> -Мјера Rate 0 није примјењена јер је током координације за увођење исте дошло до поновне доступности радара, те су околности које захтијевају примјену мјере Rate 0 престале да постоје; - Иако је у 10:50:30 UTC Шеф смјене у ATCU I информисан о планираном гашењу радара, покушаји отказивања корективних радова нису уродили плодом. Сусједна КП је већ била започела активности, а радар је враћен у функцију; -Кључни документ за поступање Дежурног технике у ATCU I „Протокол о нивоу услуга између пружалаца ATS и CNS услуга“, није садржан у Матрици радно мјесто/документ, QM.FORM.005 Одјела за ваздухопловну технику у ATCU I, те у складу са наведеним Дежурни технике у ATCU I није у обавези поступања у складу са истим; - Документ анализиран кроз истрагу, „Процедура за одржавање ваздухопловно – техничких система“, у којем су такође описани поступци најаве радова, интерних и екстерних, не садржи довољно јасан опис поступка у примјеру сценарија који је описан овим догађајем; - Руководилац Одсјека за надзор и контролу система у ATCU I је истражитељу потврдио да за Дежурног технике у ATCU I није израђена било каква инструкција која би истим прописала поступке уколико дође до симултаног испада више радара, навео је да најаве радова обично долазе е-mailом и да уобичајено има више времена за анализу потенцијалних посљедица па се у складу са тим и припрема одговор односно реакција на ситуације; - Ситуација која се догодила 10.07.2025. године је специфична ситуација;
---	--

<p>Предузете мјере:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ваздухопловни субјект с којим је догађај у вези; 2. Организационе јединице BHDCA. 	<p>-Цјелокупни догађај указује на недостак координације како према екстерним пружаоцима услуге тако и у правовременој размјени интерних података, посебно у примјерима вишеструких планираних и непланираних активности, као и могућностима за унапређење постојећих процедура;</p> <p>- У склопу истраге проведен је интервју са извјестиоцем о догађају, који на свој претходни опис догађаја није имао додати нове појединости или чињенице;</p> <p>- Догађај је примарно узрокован изостанком правовременог прослијеђивања информација према Шефу смјене у ATCU I од стране Дежурног технике.</p> <p>2. Стручно лице SMD-а је доставило резултте интерне истраге овог догађаја Одсјеку за ваздухопловну навигацију (ANS).</p> <p>Одсјек за ваздухопловну навигацију је потврдио да ће извршити провјеру поступања BHANSA-е везано за предметни догађај током наредног планираног надзора на тој локацији.</p>
<p>Индекс процјене ризика и разлог: (Видјети Прилог 2, 3. и 6 овог Упутства)</p>	<p>ЗЦ према ICAO матрици</p> <p>Овај догађај је имао већи утицај на безбједност летења (Safety). Оваква врста догађаја није много вјероватна да ће се десити али постоји могућност.</p>

<p>Приједлог мјера превенције: (Безбједносне препоруке)</p>	<p>П1 – Ажурирати Матрицу радно мјесто/документ, QM.FORM.005 Одјела за ваздухопловну технику у ATCU I на начин да се у исту уврсти документ „Протокол о нивоу услуга између пружалаца ATS и CNS услуга“, а како би наведени документ постао дијелом документације у складу са којом „Дежурни технике у ATCU I“ треба да поступа, те упознати „Дежурне технике у ATCU I“ са садржајем документа на начин како то препоручује документ „Управљање документима“, у поглављу Обавјештавање о измјени, тј. новој верзији документа.</p> <p>П2 – Преиспитати и ажурирати документ „Процедура за одржавање ваздухопловно – техничких система“, у дијелу Најава због радова екстерних пружалаца услуга на основу овог догађаја.</p> <p>П3 – Дистрибуирати предметни извјештај према „Дежурним технике у ATCU I“ у циљу упознавања и спречавања оваквих или сличних догађаја у будућем раду („научене лекције“).</p> <p>П4 – Презентовати предметни извјештај током следећег састанка локалног одбора за сигурност у ATCU I.</p>
<p>Приједлог других мјера:</p>	
<p>Да ли је потребно даље испитивање догађаја: ДА/НЕ (дати образложење)</p>	
<p>Потпис именованог лица које је радило на обради и анализи догађаја и датум: (Ако на обради и анализи ради више именованих лица)</p>	<p>Илија Саватић,</p>
<p>Потпис Генералног директора и датум:</p>	<p>Зорислав Ивановић,</p>